

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

Луцьк 2022

УДК 070.1:371.214.114.115
ББК 76.01р 30
ТЗЗ

Розробник: Косюк Оксана Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій.

Рецензент:

Александров Павло, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри нових медій факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка.

Теорія журналістики: методичні вказівки з дисципліни для студентів спеціальності «Журналістика»: навчально-методичне видання – ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – 32 с.

У посібнику викладено базовий теоретичний курс у системі підготовки спеціалістів за напрямом “Журналістика”. Розкрито концептуально-теоретичні засади функціонування журналістики та найважливіші аспекти діяльності працівників мас-медіа.

Розраховано на студентів спеціальності “Журналістика”.

*Рекомендовано науково-методичною комісією факультету філології та журналістики.
Протокол 11 від 2 червня 2021 р.*

ББК 76.01 р 30
ТЗЗ

ВНУ ім. Лесі Українки, 2022

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ	4
2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	5
3. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ	6
4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ	7
5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	12
7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	13
8. ОЦІНЮВАННЯ	15
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТРЕСУРСИ	16

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
“ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ”**

1.

ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Напрямок, спеціальність, Освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
<p style="text-align: center;">Журналістика (Журналістика і міжкультурна комунікація) Освітній ступінь бакалавр</p>	<p>Базовий Рік навчання 3 Семестр 1-ий Лекції 34 год. Практичні (семінарські) 30 год. Індивідуальні 0 год. Самостійна робота 48 год. Консультації 1 год. Форма контролю: екзамен</p>

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

“Теорія журналістики” – ключова (із фундаментальної тріади: історія, теорія, практика) навчальна дисципліна, у полі зору якої найважливіші теоретико-методологічні проблеми фаху. Це наука про сутність і специфіку журналістики, її функції, засади, місце у структурі суспільства, про природу та метод публіцистичної творчості, загальні жанрологічні проблеми, шляхи аналізу окремих явищ та журналістського процесу в цілому.

Теорія журналістики порівняно молода наукова й навчальна дисципліна, яка в Україні (із зрозумілих причин) ще донедавна була вкрай заполітизованою. Отже, зараз вона потребує вироблення свіжих поглядів на звичні проблеми. Пропонований курс є також своєрідною базою спеціальності, що містить ключові знання й положення, які розлогіше паралельно висвітлюються в інших дисциплінах журналістського циклу.

Курс складається із двох тематично-змістових модулів, у першому з яких журналістика розглядається як історія сучасності. Модуль містить теми: “Теорія журналістики – наукова дисципліна про теоретико-методологічні основи фаху”, “Журналіст як суб’єкт масово-інформаційної діяльності”, “Об’єктивна реальність та способи її відображення у журналістиці”, “Осмилення проблем журналістики у новітній філософії”. Другий модуль (“Журналістика як творчість”) об’єднує 5 тем: “Журналістський твір”, “Збирання зовнішньої інформації”, “Виготовлення внутрішньої інформації”, “Журналістика у контексті загальної жанрології”, “Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та сатиричні жанри у журналістиці”.

В основі розробленої програми фундаментальні напрацювання харківської (Михайлин І.) та львівської (Здорова В.) журналістських шкіл.

Мета викладання дисципліни – вивчення основних понять теорії журналістики, вироблення уміння правильно й ефективно застосовувати ці поняття на практиці, розуміти особливості масово-інформаційної ситуації у сучасному світі та в Україні.

Найголовніші завдання курсу:

- ознайомити майбутніх фахівців із професією журналіста та досвідом підготування працівників мас-медіа у різних країнах світу;
- вивчити загальні та спеціальні функції й засади фаху; дати розуміння дієвості й ефективності масової комунікації;
- домогтися вироблення у студентів уявлення про метод журналістики як практичне мислення;
- ознайомити студентів з творчими проблемами журналістики, сприяти глибокому засвоєнню обов’язків у справі збирання та виготовлення інформації;
- надати першокурсникам базові відомості із загальної жанрології.

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- усі визначення із сфери журналістики;
- позитиви та труднощі фаху;
- види журналістської освіти, її історію;
- загальні й спеціальні функції журналістики;
- засади масовокомунікативної діяльності;
- методи журналістики;
- правила збирання інформації;
- журналістські роди й жанри;
- сучасні філософські концепції, предметом яких є журналістика.

Студенти повинні вміти:

- застосовувати на практиці теоретичні знання, набуті у процесі навчання;
- виконувати у своїй діяльності загальні та спеціальні функції журналістики;
- збирати зовнішню інформацію за допомогою методів спостереження, вивчення документів та інтерв’ю тощо;
- виготовляти внутрішню інформацію;
- використовувати наукову аргументацію у своїх журналістських творах.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Практичні	Самостійну роботу	Індивідуальну роботу
Змістовий модуль1. Журналістика як історія сучасності				
Тема 1.	3	2	19	0
Тема 2.	3	2		
Тема 3.	3	2		
Тема 4.	3	2		
Змістовий модуль2. Журналістика як творчість				
Тема 5.	3	4	29	0
Тема 6.	4	4		
Тема 7.	5	5		
Тема 8.	5	4		
Тема 9.	5	5		
Всього годин	34	30	48	0

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Журналістика як історія сучасності

ТЕМА 1. Теорія журналістики – наукова дисципліна про теоретико-методологічні основи фаху

Завдання, структура, джерела курсу. Загальні поняття та визначення. Журналістика як соціальний інститут. Журналістика як історія сучасності. Журналістика як бізнес. Епістемологічна сутність журналістики. Об'єкт і предмет курсу. Журналістика як наука (журналістикознавство), її найважливіші складники: історія, теорія, критика. Функції журналістики. Стан журналістикознавства в Україні.

ТЕМА 2. Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності

Складники журналістської майстерності, феномен цікавого у журналістиці. Портрет професійного журналіста. Привабливі аспекти професійної діяльності. Труднощі спеціальності. Професійні обов'язки журналіста у справі виготовлення інформації. Умови спеціалізації журналістської діяльності. Професійна підготовка журналістів. Типи журналістської освіти: школа інструктажного навчання, школа виховання інформатора, школа виховання аналітика. Сучасні і перші у світі вищі навчальні заклади з журналістики. Журналістська освіта в Україні. Правові основи журналістської діяльності. Спілка журналістів України. Періодичні видання журналістів. Міжнародна федерація журналістів.

ТЕМА 3. Об'єктивна реальність та способи її відображення у журналістиці

Журналістика у контексті культурно-цивілізаційних епох. Метод журналістики. Загальнофілософські засади методу. Три провідні типи мислення людини: художній, науковий і практичний. Журналістика як практичне мислення. Типи та специфіка образності, докази й аргументи у журналістиці. Правдивість як адекватність витворюваної ЗМІ картини світу реальним життєвим процесам. Оперативність: здатність готувати матеріал та інформувати громадян у стислі терміни. Дієвість як особлива форма результативності, що вимірюється конкретною участю ЗМІ у розв'язанні соціально-економічних, господарських, культурних тощо завдань і сукупністю прийнятих органами влади заходів за матеріалами виступів журналістів. Ефективність: міра задоволення потреб аудиторії в інформації.

ТЕМА 4. Осмислення проблем журналістики у новітній філософії

“Чотири теорії преси” Ф. Сіберта, Т. Петерсона і У. Шрамма: авторитарна, ліберальна, соціально відповідальна і комуністична. Теорія масових комунікацій Г. МакЛюена. Типи масової комунікації як рушійні сили в історії людства. Тип суспільної епохи і пануючий в ній ЗМК. Електронні ЗМК – переворот у суспільній свідомості ХХ століття. Тележурналістика як повернення людства до епохи усної комунікації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Журналістика як творчість

ТЕМА 5. Журналістський твір

Твір, журналістський твір. Публіцистичні аспекти герменевтики. Зміст і форма журналістського твору; чинники змістово-формальної єдності. Аналітико-інтегративна творчість журналіста. Вимоги до роботи з фактом. Різновиди фактів. Процес аналізу причинно-наслідкового зв'язку, форми аналізу. Чинники впливовості журналістських матеріалів.

ТЕМА 6. Збирання зовнішньої інформації

Спостереження як метод збирання інформації та його види: відкрите і приховане, включене і невключене. Важливість для спостереження зовнішнього бачення і бачення зсередини. Вивчення документів і джерел як метод збирання інформації. Інформація у листах читачів/глядачів/слухачів, робота з цією інформацією. Інтерв'ю як метод збирання інформації. Типи і правила інтерв'ю, підготування до інтерв'ювання.

ТЕМА 7. Виготовлення внутрішньої інформації

Синтетичний універсальний характер журналістської творчості. Публіцистика – осердя, стрижень журналістики. Об'єкт і предмет публіцистики. Виявлення проблемної ситуації. Вигадка у журналістиці. Найголовніші елементи структури публіцистичного твору: оповідач, ідея, конфлікт, композиція, сюжет. Процес написання твору. Аргументування. Полеміка.

ТЕМА 8. Журналістика у контексті загальної жанрології

Роди та жанри літератури і журналістські твори. Епос, лірика й драма, відношення до них прози, віршів і діалогу, єдність змісту і форми у родовому поділі. Засади жанрового поділу. Поняття “жанровий різновид”. Специфіка прози у журналістиці, злиття епічних, ліричних і драматичних елементів у журналістському творі.

ТЕМА 9. Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та сатиричні жанри у журналістиці

Замітка, звіт, репортаж, інтерв'ю; кореспонденція, стаття, рецензія, огляд, фейлетон, памфлет, замальовка, нарис тощо. Есей як жанр та есеїзм як тип новітнього синтетичного мислення.

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Теорія журналістики – наукова дисципліна про теоретико-методологічні основи фаху

1. Об'єкт та предмет курсу, його завдання, структура, джерела. Загальні поняття та визначення.
2. Журналістика як історія сучасності, соціальний інститут та бізнес. Епістемологічна сутність журналістики. Функції журналістики.
3. Журналістика як наука (журналістикознавство), її найважливіші складники: історія, теорія, критика.
4. Стан журналістикознавства в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
2. Ворошилов В. В. Журналистика: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999. – 304 с.
3. Григораш Д. С. Журналистика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
5. Кузнецова О.Д. Основи масової комунікації: Навч. посібн. – Львів: РВВ Львів. ун-ту, 1996. – 311 с.
6. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
7. Москаленко А. З. Теорія журналістики: Підручник. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
Домашнє завдання: 1) Виписати зі словників усі можливі визначення журналістики. Прокоментувати їх; 2) Відібрати з інформаційного простору факти і написати фрагмент майбутньої історії України (кілька абзаців); 3) Визначити й обґрунтувати жанр, обраний для написання фрагмента.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності

1. Складники журналістської майстерності. Феномен цікавого у журналістиці. Портрет професійного журналіста.
2. Привабливі аспекти професійної діяльності. Труднощі спеціальності. Професійні обов'язки журналіста у справі виготовлення інформації. Умови спеціалізації журналістської діяльності.
3. Професійна підготовка журналістів. Типи журналістської освіти. Сучасні і перші у світі вищі навчальні заклади з журналістики. Журналістська освіта в Україні.
4. Правові основи журналістської діяльності (Спілка журналістів України. Періодичні видання журналістів. Міжнародна федерація журналістів).

ЛІТЕРАТУРА

1. Ворошилов В. В. Журналистика: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999. – 304 с.
2. Григораш Д. С. Журналистика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
4. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. –1997. – №5-6. – С.5.
5. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
6. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
7. Москаленко А.З. Як стати журналістом. – К.: Фотовідеосервіс, 1996. – 177 с.

8. Почепцов Г. Имидж: от фараонов до президентов. – К. ЦВП “Київ. ун-тет”, 1997. – 301 с.
Домашнє завдання: 1) *Описати ідеального журналіста;* 2) *Обґрунтувати вибір жанру для опису;* 3) *Навести приклади журналістського життя з художньої літератури та кінотворів, оцінити погляди та вчинки героїв-журналістів.*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Об’єктивна реальність та способи її відображення у журналістиці

1. Журналістика у контексті культурно-цивілізаційних епох. Метод журналістики. Загальнофілософські засади методу.
2. Три провідні типи мислення людини: художній, науковий і практичний. Журналістика як практичне мислення.
3. Типи та специфіка образності, докази й аргументи у журналістиці.
4. Правдивість. Оперативність. Дієвість. Ефективність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бауман Юрій Міфологія в суспільній свідомості України (аналіз української преси) // Історична міфологія в сучасній українській культурі. – К., 1998. – С. 5 – 67.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
3. Лотман Ю. Семиосфера. – СПб.: Искусство-СПБ, 2000. – 704 с.
4. МакЛюэн М. Телевидение. Робкий гигант // Телевидение вчера, сегодня, завтра. – М. : Искусство, 1987. – С. 156–157.
5. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
6. Моклиця М. Модернізм як структура. Філософія. Психологія. Поетика. – Луцьк: РВВ “Вежа”, 1998. – 317 с.
7. <http://www.mediakrytyka.info>
8. Потятиник Б. Медіа: Ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. – Львів.: ПАІС, 2004. 375 с.
Домашнє завдання: 1) *Написати есеї “Віртуальна реальність”;* 2) *Обґрунтувати вибір жанру для опису;* 3) *Відшукати в інформаційному просторі приклади правдивості, оперативності, дієвості, ефективності журналістської діяльності.*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Журналістський твір

1. Твір, журналістський твір.Публіцистичні аспекти герменевтики.
2. Зміст і форма журналістського твору; чинники змістово-формальної єдності.
3. Аналітико-інтегративна творчість журналіста. Вимоги до роботи з фактом. Різновиди фактів.
4. Процес аналізу причинно-наслідкового зв’язку, форми аналізу. Чинники впливовості журналістських матеріалів.
5. Формат видання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
2. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
5. Олешко В. Журналістика как творчество. – М.: РИП–холдинг, 2003. – 222 с.
6. Моклиця Марія Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.

7. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 215 с.
Домашнє завдання: 1) Потрактувати терміни: “зміст”, “форма”, “герменевтика”, “факт”, “аналіз”. 2) Відшукати у сучасному інформаційному просторі 7 фактів, які викликають підозру і виглядають непереконливо.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

Збирання зовнішньої інформації

1. Спостереження як метод збирання інформації та його види: відкрите і приховане, включене і невключене. Важливість для спостереження зовнішнього бачення і бачення зсередини.
2. Вивчення документів і джерел як метод збирання інформації. Інформація у листах читачів/глядачів/слухачів, робота з цією інформацією.
3. Інтерв'ю як метод збирання інформації. Типи і правила інтерв'ю, підготування до інтерв'ювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
2. Ворошилов В. В. Журналистика: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999. – 304 с.
3. Григораш Д. С. Журналистика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
5. Кузнецова О.Д. Основы массовой коммуникации: Навч. посібн. – Львів: РВВ Львів. ун-ту, 1996. – 311 с.
6. Михайлин І. Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
7. Москаленко А. З. Теорія журналістики: Підручник. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
Домашнє завдання: 1) Взяти інтерв'ю, оформити його до друку. 2) Назвати і проаналізувати один журналістський твір, інформацію для якого збрали методом спостереження, та ще один, у якому виклад тримається на документах та джерелах.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

Виготовлення внутрішньої інформації

1. Синтетичний універсальний характер журналістської творчості. Публіцистика – осердя, стрижень журналістики.
2. Об'єкт і предмет публіцистики. Виявлення проблемної ситуації. Вигадка у журналістиці.
3. Найголовніші елементи структури публіцистичного твору: оповідач, ідея, конфлікт, композиція, сюжет.
4. Процес написання твору. Аргументування. Полеміка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
2. Григораш Д. С. Журналистика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
4. Михайлин І. Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
5. Олешко В. Журналистика как творчество. – М.: РИП–холдинг, 2003. – 222 с.
6. Моклиця Марія Основы літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
7. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 215 с.
Домашнє завдання: 1) Визначити найголовніші елементи структури публіцистичного твору (у ст. “Шлях формування якісних медіа в Україні: елітарний чи егалітарний” // Медіакритика. –

№11. – 2005. – С. 7–16). 2) Відшукати на сторінках періодики дві достатньо аргументованих і дві найполемічніших публікації. Обґрунтувати вибір. 3) Написати власну статтю на довільну тему. Прокоментувати процес написання твору.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Журналістика у контексті загальної жанрології

1. Роди та жанри літератури і журналістські твори. Епос, лірика й драма, відношення до них прози, віршів і діалогу.
2. Єдність змісту і форми у родовому поділі.
3. Засади жанрового поділу. Поняття “жанровий різновид”.
4. Специфіка прози у журналістиці, злиття епічних, ліричних і драматичних елементів у журналістському творі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боров Ю. Б. Эстетика. – 3-е изд. – М.: Политиздат, 1981. – 399 с.
  2. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
  3. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
  4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
  5. Михайлин І. Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
  6. Олешко В. Журналістика как творчество. – М.: РИП–холдинг, 2003. – 222 с.
  7. Моклиця Марія Основы літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
  8. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 215 с.
  9. Телевизионная журналистика: Учебник. 4-е издание. – М.: Изд-во МГУ, 2002. – 304 с.
- Домашнє завдання: 1) Законспектувати розділ “Рід і жанр як зміст і форма літератури” з підручника “Основы літературознавства М. Моклиці (див. М. Марія Основы літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль Підручники і посібники, 2002. – 192 с.). 2) Відшукати журналістський матеріал, у якому поєднуються епос, лірика і драма. Прокоментувати факт. 3) Потракувати терміни: “рід”, “епос”, “лірика”, “драма”.*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Жанри у журналістиці

(Круглий стіл)

Основні питання, що розглядатимуться:

1. Інформаційні жанри.
2. Аналітична журналістика.
3. Художньо-публіцистичні жанри.
4. Сатиричні жанри у журналістиці.
5. Есей як жанр та есеїзм як тип новітнього синтетичного мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боров Ю. Б. Эстетика. – 3-е изд. – М.: Политиздат, 1981. – 399 с.
2. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
3. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
5. Михайлин І. Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000. – 278 с.
5. Олешко В. Журналістика как творчество. – М.: РИП–холдинг, 2003. – 222 с.
7. Моклиця Марія Основы літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль:

Підручники і посібники, 2002. – 192 с.

8. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 215 с.

9. Телевизионная журналистика: Учебник. 4-е издание. – М.: Изд-во МГУ, 2002. – 304 с.

Домашнє завдання: 1)Законспектувати розділ “Загальна характеристика жанрів” із навчального посібника В. Й. Здоровеги (див. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.). 2) Підібрати або написати по одному взірцеві усіх публіцистичних жанрів.

6. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

(24 годин)

1. Написати реферат-есе на одну із запропонованих тем:

- Журналістика як історія сучасності
- Журналістика як бізнес
- Журналістика як наука
- Стан журналістикознавства в Україні
- Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності
- Феномен цікавого у журналістиці
- Портрет професійного журналіста
- Привабливі аспекти професійної діяльності
- Труднощі спеціальності
- Типи журналістської освіти
- Сучасні і перші у світі вищі навчальні заклади з журналістики
- Журналістська освіта в Україні
- Правові основи журналістської діяльності
- Періодичні видання журналістів
- Журналістика у контексті культурно-цивілізаційних епох
- Метод журналістики. Загальнофілософські засади методу
- Журналістика як практичне мислення
- Правдивість журналістики
- Оперативність: здатність готувати матеріал та інформувати громадян у стислі терміни
- Дієвість як особлива форма результативності у сфері журналістської діяльності
- Ефективність у журналістиці
- “Чотири теорії преси” Ф. Сіберта, Т. Петерсона і У. Шрамма
- Теорія масових комунікацій Г. МакЛюена
- Типи масової комунікації як рушійні сили в історії людства
- Тип суспільної епохи і пануючий в ній ЗМК
- Електронні ЗМК – переворот у суспільній свідомості ХХ століття
- Тележурналістика як повернення людства до епохи усної комунікації
- Публіцистичні аспекти герменевтики
- Зміст і форма журналістського твору; чинники змістово-формальної єдності
- Вимоги до роботи з фактом. Різновиди фактів
- Спостереження як метод збирання інформації, його різновиди
- Вивчення документів і джерел як метод збирання інформації
- Типи і правила інтерв'ю, підготування до інтерв'ювання
- Публіцистика – осердя, стрижень журналістики
- Вигадка у журналістиці
- Найголовніші елементи структури публіцистичного твору
- Роди та жанри літератури і журналістські твори
- Специфіка прози у журналістиці
- Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та сатиричні жанри у журналістиці
- Есеїзм як тип новітнього синтетичного мислення.

Структура реферату

Титульний аркуш повинен містити усі найсуттєвіші вихідні відомості. Взірець:

Міністерство освіти і науки України

Факультет філології та

журналістики

Кафедра соціальних комунікацій

Назва навчального проекту

Прізвище, ім'я, по батькові студента,
шифр академічної групи, де навчається
студент.

Місто – рік

Титульний аркуш є першою сторінкою навчального проекту. Його включають до загальної нумерації сторінок, однак на титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

Зміст повинен містити найменування та номери початкових сторінок усіх структурних частин: вступу, розділів основної частини, висновків, списку використаної літератури, додатків (якщо необхідно). Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами без знака “№” і позначки “с”.

Вступ розкриває зміст роботи та її значущість. Потрібно обґрунтувати необхідність написання реферату, його актуальність, сформулювати мету і завдання.

Основна частина складається із розділів та підрозділів, у яких стисло, логічно і аргументовано викладено зміст і результати проведеного дослідження. Під час написання основної частини навчального проекту студент обов'язково повинен посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріал або окремі положення. Кожен розділ починається з нової сторінки.

У висновках викладаються найбільш важливі результати проведеного дослідження. Суттєво висловити власну думку з приводу основних положень досліджуваної теми, аргументувати позицію.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічні описи використаних джерел.

Додатки (за необхідності).

2. Укласти портфель фахівця. Себто – підібрати газетно-журнальні (чи з електронних носіїв) публікації до передбачених курсом тем.
3. Підготуватися до круглого столу за темою практичної №8 **“Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні та сатиричні жанри у журналістиці”**. Примірні питання, що розглядатимуться див. у тематичному плані змістових модулів.

7. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

(24 годин)

1. Опрацювати теоретичні основи лекційного матеріалу. Підготуватися до виступів на практичних заняттях .
  2. Опрацювати додаткову літературу, джерела з проблематики курсу в інформаційній мережі “Інтернет”; законспектувати окремі статті.
  3. Самостійно опрацювати теми:
    - Світові процеси та обличчя журналістики в Україні
    - Столиця і провінції – особливості розвитку ЗМІ
    - Цензура. Її найважливіші характеристики
    - Стилїстика сучасної журналістики
    - Іронія як спосіб оцінки
    - Стилї сучасної журналістики – “стеб”
    - Загальні уявлення про свободу
    - Конституція України як гарант свободи журналістської діяльності
    - Інформаційний простір – зміст поняття
    - Інформаційні агенства, специфіка їхньої діяльності
    - Новітні електронні ЗМІ
    - Інтернет як новий тип журналізму
    - Формування Колективного Розуму на ґрунті новітніх інформаційних технологій
    - Прес-центри: де відкриваються і яку функцію виконують?
    - Поняття про систему. Підсистеми журналістики
    - Виникнення журналістики в різних регіонах світу
    - Вплив ринкових відносин на розвиток та діяльність вітчизняних ЗМІ
    - Комерційна реклама й журналістика
    - Розважальна функція журналістики
    - Чинники підвищення ефективності журналістики
    - Радіожурналістика в системі ЗМІ
    - Телебачення в системі ЗМІ
    - Кадровий потенціал системи ЗМІ
    - Соціальна природа журналістської творчості.
- Продовження тем у структурі практичних занять.

Критерії оцінювання

Проміжний та поточний контроль (100 балів), включно з індивідуальною (15 балів) та самостійною роботою студентів, передбачає такі форми:

- участь у практичних та дискусіях;
- виступи з доповідями; обговорення дискусійних питань; виконання домашніх завдань; поточні тестування (45 балів);
- дві підсумкові контрольні роботи (40 балів).

Участь у практичному опрацюванні тем та дискусіях передбачає, що:

- студент глибоко аналізує теоретичний матеріал;
- вичерпно відповідає на додаткові питання;
- аргументує теоретичні положення прикладами;
- опрацьовує основні та (вибірково) додаткові джерела;
- все аналізує критично;
- бере активну участь в обговореннях проблем.

За одне практичне заняття, що включає усі види робіт, студент може отримати 5 балів.

Поточне тестування та контрольна робота спрямовані на виявлення знань студентів. Вони зосереджуються на вузлових проблемах курсу.

Контрольна робота з дисципліни складається із тестових завдань, творчих та теоретичних питань, які повністю охоплюють робочу програму з дисципліни “Теорія журналістики”. Тести поділено (за мірою складності) на два рівні, кожен з яких налічує 30 варіантів. Тести першого рівня складності передбачають два типи тестових завдань:

- із запропонованих варіантів відповіді на тест необхідно вибрати одну правильну;
- серед запропонованих варіантів відповіді на тест правильна відповідь відсутня (у цьому випадку студент обирає “0”).

Тести другого рівня складності охоплюють два типи тестових завдань:

- із запропонованих варіантів відповіді правильними є дві, що характеризують певний предмет чи явище різноаспектно;
- варіанти відповіді на тест містять частково правильну відповідь, і лише один варіант є правильним.

Важливим завданням контрольного опитування є питання теоретичного спрямування, мета якого виявити знання студентів з теорії журналістики, методики творення та дослідження журналістських текстів.

Не менш вартісним слід вважати творче завдання, яке підводить студентів до практичного аспекту журналістики.

Максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 6 балів (якщо відповідь правильна).

Коли ж студент відповів частково правильно, тобто з двох правильних варіантів відібрав лише один – 3 бали.

Максимальна кількість балів за теоретичне питання – 7 балів.

За творче завдання – 7 балів.

7-5 балів за теоретичне і творче завдання студент отримує, продемонструвавши у відповіді глибокі знання теоретичного матеріалу, давши вичерпні й оригінальні відповіді на них, творчо, логічно і послідовно виклавши матеріал, проілюструвавши виклад прикладами.

4-2 бали за ці питання студент отримує, продемонструвавши добрі знання теоретичного матеріалу, реферативно виклавши основну проблематику теми.

1 бал студент отримує, продемонструвавши низькі знання матеріалу, допустивши помилки у відповіді на питання.

Курс закінчується заліком, оцінкою за залік є сума усіх попередньо отриманих балів.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЕСТС	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно	A	Відмінно
82 – 89	Добре	B	Дуже добре
75 – 81		C	Добре
67 – 74		D	Задовільно
60-66	Задовільно	E	Достатньо
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТРЕСУРСИ

Основна література

1. Бауман Юрій Міфологія в суспільній свідомості України (аналіз української преси) // Історична міфологія в сучасній українській культурі. – К., 1998. – С. 5 – 67.
2. Беспалова А. Г., Корнилов Е. А. Короченский А. П., Лучинский Ю. В., Станько А. И. История мировой журналистики. Издание третье, дополненное и исправленное. – Москва: ИКЦ “МарТ”, Ростов н/Д: Издательский центр “МарТ”, 2003. – 432 с.
3. **Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие.** – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
4. Владимов В. Комерційна журналістика як галузь інформаційного бізнесу. – Луганськ, 1995. – 235 с.
5. **Ворошилов В. В. Журналистика: Учебник.** – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999. – 304 с.
6. **Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах.** – Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
7. Гутиря І.І. Економіка періодичного видання. – К.: ЦВП, 1998. – 177 с.
8. Європейська Конвенція з Основних Прав і Свобод Людини // Бюлетень Центру інформації та документації Ради Європи в Україні. – 1996. – №2. – С.2–55.
9. Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989–1990. – С. 318–319.
10. Журналістика й проблема формування нової політичної еліти в посткомуністичних державах. – К.: ЦВП, 1996. – 317 с.
11. Засоби масової інформації як форма бізнесу. — К.: РВЦ “Київ, ун-т”, 1992. – 213 с.
12. **Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навчальний посібник.** – Львів: ПАІС, 2000. – 180 с.
13. Здоровега В.Й. Вступ до журналістики: Конспект лекцій. – Львів: Вища школа, 1975. – 111 с.
14. Здоровега В.Й. Науково-теоретичні основи функціонування журналістики в умовах розбудови суверенної демократичної України // Засоби масової інформації й утвердження державного суверенітету України. – Львів: Світ, 1993. – С.11–21.
15. Здоровега В.Й. Преса і влада // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1993. – С. 8–13.
16. Здоровега В.Й. Українська періодика у сучасному національному інформаційному просторі // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1995. – С. 11–18.
17. Иванов В. Ф. Законодавство і журналістика: становлення правової бази в Україні і світовий досвід, – К.: Школяр, 1997. – 170 с.
18. Иванов В. Ф. Теоретико-методологічні основи забезпечення змісту масової комунікації. – К.: ЦВП, “Київ. ун-т”, 1996. – 255 с.
19. Иванов В.Ф. Засоби масової комунікації та їх зміст: теоретичний аспект проблеми // Вісн. Київ.ун-ту. Сер.: Журналістика, 1997. – Вип.4. – С.39–52.
20. Кузнецова О.Д. Журналістська етика та етикет: основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень. – Львів: Світ, 1998. – 215 с.
21. Кузнецова О.Д. Основи масової комунікації: Навч. посібн. – Львів: РВВ Львів. ун-ту, 1996. – 311 с.
22. Людина в сфері гуманітарного пізнання. – К.: Український Центр духовної культури, 1998. – 217 с.
23. Масова інформація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Иванов, В. А. Вергун. – К.: Либідь, 1997. – 216 с.
24. Масова комунікація: Підручник / Москаленко А.З., Губерський Л.В., Иванов В.Ф., Вергун Б.А. – К.: Либідь, 1997. – 327 с.
25. **Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш.** – Харків:

*Таким шрифтом позначена найважливіша література.

ХІФТ, 2000. – 278 с.

26. Моклиця Марія Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
27. Москаленко А. З. Теорія журналістики: Підручник. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
28. **Москаленко А. Теорія журналістики – К. ЕксОб, 2002. – 335 с.**
29. Москаленко А.З. Вступ до журналістики. - К.: Школяр, 1997. – 247 с.
30. Москаленко А.З. Як стати журналістом. – К.: Фотовідеосервіс, 1996. – 177 с.
31. Недопитанський М.І. Журналістський менеджмент. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1999. – 371 с.
32. Основи масово-інформаційної діяльності: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999. – 634 с.
33. Подолян М.П. Кроки до професіоналізму. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 237 с.
34. Подолян М.П. Першооснови журналістської творчості. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 274 с.
35. Подолян М.П. Публіцистика як система жанрів. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 215 с.
36. Потятиник Б. Медіа: Ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. – Львів.: ПАІС, 2004. 375 с.
37. Почепцов Г. Имидж и выборы. Имидж политики, партии, президента. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1997. – 257 с.
38. Прилюк Д.М. Теорія і практика журналістської творчості. – К.: Вища школа, 1983. – 273 с.
39. Приступенко Т. Право і журналістика: Посібник для студентів інституту журналістики. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 2000. – 36 с.
40. Приступенко Т.О. Деякі аспекти авторського права в діяльності ЗМІ // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1997. – С. 145–151.
41. Приступенко Т.О. Пістолет на поясі і відповідний закон можуть захистити журналіста від свавілля можновладних структур та знахабнілої мафії // Журналіст України, 1995. – № 7–8.
42. Приступенко Т.О. Правове регулювання діяльності ЗМІ України на сучасному етапі // Вісник КУ: Журналістика. – К., 1999. – Вип. 7. – С. 26 – 29.
43. Приступенко Т.О. Правові основи діяльності ЗМІ. – К.: ЦВП “Київ ун-тет”, 1998. – 35 с.
44. Прутцков Г. В. Введение в мировую журналистику: Антология в двух томах: Учебное пособие по курсу “История зарубежной журналистики”. Введение в мировую журналистику. – Том первый. – М.: Омега-Л, ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2003. – 416 с.
45. Прутцков Г. В. Введение в мировую журналистику: Антология в двух томах: Учебное пособие по курсу “История зарубежной журналистики”. Введение в мировую журналистику. – Том второй. – М.: Омега-Л, ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2003. – 464 с.

Додаткова література

1. Антонова О. Інтернет як новий медіа-простір // Медіа-атака: матеріали міжнар. наук. конф. “Медіа-освіта як частина громадянської освіти”. – Л.: Західноукраїнський медіа-центр “Нова журналістика”, 2002. – С. 9–11.
2. Аристотель. Сочинения. В 4 т. Т. 1. – М.: Мысль, 1976. – 550 с.
3. Бабенко В. Троянський кінь знову у дії: деякі аспекти розвитку та захисту інформаційного простору // Вісн. Київського ун-ту. Сер.: Журналістика. –1997. – Вип.4. – С.34-39.
4. Бахтин М. М. Pro et contra. Личность и творчество М. М. Бахтина в оценке русской гуманитарной мысли: Антология. – СПб.: Изд-во русского Христианского гуманитарного ин-та, 2001. – Т. 1. – 552 с.
5. Бахтин М. М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – 2-е изд. – М.: Худож. лит., 1990. – 543 с.
6. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К.: Міжрегіон. акад. управління персоналом, 1996.
7. Бейтсон Г. Экология разума: Избр. статьи по антропологии и эпистемологии. – М.: Смысл, 2000. – 476 с.
8. Бергсон А. Сміх. Нарис про значення комічного / Пер. з фр. – К.: Основи, 1994. – 165 с.
9. Бердяев Н. А. Судьба человека в современном мире // Новый мир. – 1990. – №1. – С. 24–31.

10. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – Минск: Прамеб, 1992. – 384 с.
11. Богомолова Н. Н. Социальная психология печати, радио и телевидения. – М.: Изд-во Москов. ун-та, 1991. – 125 с.
12. Буряк В. Д. Філософські та концептуальні основи інформаційно-художньої свідомості: Навч. посібник. – Д.: ДРВВ ДДУ, 2000. – 60 с.
13. Вачнадзе Р. Г. Всемирное телевидение: Новые средства массовой информации – их аудитория, техника, бизнес, полдтика. – Тбилиси: Ганатлеба, 1989. – 672 с.
14. Введение в журналистику: Хрестоматия. – М.: Высш. шк., 1989. – 263 с.
15. Вернадский В. И. Научная мысль как планетарное явление. – М.: Наука, 1991, – 271 с.
16. Владимирова В. М. Від дискурсу до інтеркурсу // Наук. записки ін-ту журналістики. Т. 7 (квітень–червень). – К., 2002. – С. 17–19.
17. Гадамер Х. Г. Истина и метод: Основы философской герменевтики. – М.: Прогресс, 1987. – 413 с.
18. Гегель. Эстетика. В 4 т. Т. 1. – М., 1971.
19. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Адаптація та упорядкування – Алла Лазарева. – К., 1999. – 96 с.
20. Иванов В. Ф., Мелещенко О.К. Журналист за комп'ютером. – К: ЦВП, “Київ. ун-т”, 1998. – 273 с.
21. Иванов В. Ф., Мелещенко О.К. Комп'ютерні технології в засобах масової комунікації: сьогоднішнє і майбутнє: Навч. посібник. – К: РВЦ “Київ. ун-т”, 1997.
22. Иванов В.Ф. Механізм доступу до інформації (зарубіжний досвід) // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика, 1997. – Вип. 5. – С. 23–34.
23. Иванов В.Ф. Соціологія і журналістика. – К: ЦВП “Київ. Ун-тет”, 1993. – 303 с.
24. Иванов В.Ф., Иванова Т.В. Контроль за діяльністю засобів масової комунікації: ознака авторитаризму чи необхідність // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1996. – Вип. 3. – С. 56–67.
25. Иванов В.Ф., Мелещенко О.К., Різун В.В. Основы компьютерной журналистики. Навч. посібник. – К: ІСДО, 1995. – 219 с.
26. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1993. – 371 с.
27. Інформаційна сфера як духовне явище / За ред. проф. А. Москаленка. – К.: Центр вільної преси, 1999. – 122 с.
28. Інформація в глобальному вимірі: Тези міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 29-30 травня 1997. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 213 с.
29. Інформація у глобальному вимірі: Зб. наук, праць / За заг. ред. А.Москаленка. – К.: ЦВП “Київ. ун-тет”, 1998. – 207 с.
30. Копиленко О. Л. Влада інформації. – К.: Україна, 1991. – 108 с.
31. Косюк О. Інтелектуальні розваги у телевізійній інтерпретації // Філологічні студії: Наук. часопис. – 2003. – №1 (21). – С. 140–147.
32. Косюк О. Історичний дискурс гедонізму у контексті новітніх електронних ЗМІ // Телевізійна й радіожурналістика. – 2003. – Вип. 5. – С. 148–158.
33. Леви-Строс К. Путь масок / Пер. с фр. – М.: Республика, 2000. – 399 с.
34. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування: Підручник. – Л.: Паїс, 2000. – 366 с.
35. Лось Й.Д. Повернути у журналістику правдолюбство і моральний пафос // Засоби масової інформації й утвердження державного суверенітету України: Зб. матеріалів науково-практичної конференції. – Львів: Світ, 1993. – С. 32–40.
36. Лотман Ю. Семиосфера. – СПб.: Искусство-СПБ, 2000. – 704 с.
37. Лубкович І.М. Соціологія і журналістика. – Львів: Вища шк., 1997. – 197 с.
38. МакЛюэн М. Телевидение. Робкий гигант // Телевидение вчера, сегодня, завтра. – М.: Искусство, 1987. – С. 156–157.

39. Мащенко І. Вибори-98, телебачення і радіо // Телерадіовісник України. – 1997. – № 8. – С. 10–16.
40. Михайлов С. А. Журналистика стран Северной Европы. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 368 с.
41. Моклиця М. В. Модернізм як структура. Філософія. Психологія. Поетика. – Луцьк: Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. – 295 с.
42. Мораль й етика.– М.: Философ. общество, 1989. – 375 с.
43. Москаленко А.З. Два кити: Журналистика як система засобів масової інформації. Журналистика перехідного періоду. – К.: Школяр, 1997. – 313 с.
44. Нямцу А. Е. Поетика традиционных сюжетов.– Черновцы: Рута., – 176 с.
45. Олешко В. Журналистика как творчество. – М.: РИП–холдинг, 2003. – 222 с.
46. Платон Сочинения. В 3 т. Т. 3. Ч. 1. – М.: Мысль, 1971. – 219 с.
47. Потятиник Б. В. Тоталітарна журналістика. – Львів: Світ, 1992. – 160 с.
48. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – 2-е вид., доп. – К.: Вид. центр “Київський університет”, 1999. – 308 с.
49. Почепцов Г. Имидж: от фараонов до президентов. – К. ЦВП “Київ. ун-тет”, 1997. – 301 с.
50. Почепцов. Г. Г. Теория коммуникации – М.: “Рефл-бук”, К.: “Ваклер” – 2001. – 656 с
51. Публіцистика і тенденції розвитку світу: Зб. наук. статей. – Львів: Львів. держ. ун-т, 1999. – 176 с.
52. Теорія і практика радянської журналістики: Основи майстерності, проблеми жанрів. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1989. – 323 с.
53. Ученова В. В. Беседы о журналистике. 2-е изд., испр. И доп. – М.: Молодая гвардия, 1985. – 205 с.
54. Фёдоров А. Медиаобразование, теория и методика. – Ростов н/Д: Изд-во ООО “ЦВВР”, 2001. – 708 с.
55. Шумилина Т. В. “Не могли бы вы рассказать...”: Метод интервью в журналистике. – М.: Изд-во Москов. Ун-та, 1976. – 136 с.

Література, пов’язана із законодавством та його проблемами

1. Закон України “Про авторське право і суміжні права” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С.168–191.
2. Закон України “Про вибори народних депутатів” // Урядовий кур’єр. – 1997, 25 жовтня.
3. Закон України “Про власність” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С.360–380.
4. Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” // Урядовий кур’єр. – 1997, 3 листопада.
5. Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997.– С.92–110.
6. Закон України “Про інформаційні агентства” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С. 139–152.
7. Закон України “Про інформацію” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С.58–78.
8. Закон України “Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення” // Голос України. – 1997, 17 жовтня.
9. Закон України “Про професійних творчих працівників та творчі спілки” // Урядовий кур’єр. – 1997, 13 листопада.
10. Закон України “Про рекламу” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С. 153–167.
11. Закон України “Про телебачення і радіомовлення” // Україна: інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997. – С. 111–139.
12. Законодавство та практика ЗІС. – К.: ЦВП, 1996.
13. Законодавство України про інформацію. – К.: Юрінкомінтер, 1998. – 176 с.

14. Законы и практика СМИ в Европе, Америке й Австралии: АРтикль ХІХ. – М.: Права человека, 1996. – 213 с.
15. Іванов В.Ф. Законодавче забезпечення механізму доступу до інформації (зарубіжний досвід). – К.: Довіра, 1997. – 217 с.
16. Іванов В.Ф. Законодавче регулювання громадського телерадіомовлення: міжнародний досвід // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1998. – Вип. 6. – С. 5–8.
17. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. –1997. – №5-6. – С.5.
18. Конституція України. — К.: ВР України, 1996. – 80 с.
19. Кузнецова О.Д. До проекту Кодексу етики журналіста України // Українська журналістика: історія і сучасність: Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Журналістика. – 1997. – Вип. 20. – С. 21–25.
20. Лизанчук В. В. Додатки // Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування. Підручник. – Львів: ПАІС, 2000. 366 с.
21. Мелещенко О.К. Телекомунікаційна політика України // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Журналістика. – 1998. – Вип. 6. – С. 36–42.
22. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. – К.: Юріяформ, 1992. – 145 с.
23. Приступенко Т.О. Авторське право і журналістика // Вісн. Київ, унту. Сер.: Журналістика, 1997. – Вип. 5. – С. 18–23.
24. Приступенко Т.О. Деякі аспекти авторського права в діяльності ЗМІ // Українська періодика: історія і сучасність. – Львів, 1997. – С. 145–151.
25. Приступенко Т.О. Деякі аспекти державного регулювання інформаційної сфери на сучасному етапі в Україні // Нові тенденції розвитку ЗМІ в посттоталітарний період. – К.: ЦВП "Київ. ун-тет", 1999. – С. 42 – 51.
26. Приступенко Т.О. Деякі аспекти мовної політики держави щодо функціонування інформаційного простору України // Актуальні проблеми журналістики: Збірник наукових праць. – Ужгород, 2001. – С. 199–205.
27. Приступенко Т.О. Деякі аспекти правового регулювання вітчизняної преси // Українська періодика: Історія і сучасність. – Львів, 2000. – С. 337–342.
28. Приступенко Т.О. Право і журналістика // Вісник КУ: Журналістика. - К., 2000. – Вип. 8. – С. 49–53.
29. Приступенко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України: Монографія. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2000. – 250 с.

Інтернетсайти

1. <http://www.cir.org>. ("Columbia Journalism Review").
2. <http://www.fair.org>. ("Fairness and Accuracy in Reporting").
3. <http://www.inter.ua/ua/> (Офіційний сайт ТРК "Інтер").
4. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
5. www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис "І")
6. <http://www.mediachannel.org>. ("Media Channel").
7. <http://mediaed.org>. (Media Education Foundation).
8. <http://www.mediakrytyka.info> ("Медіакритика" – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
9. <http://www.presswise.org.uk>. ("Press Wise Trust").
10. <http://www.1plus1.net/> (Офіційний сайт ТРК "1+1").
11. <http://www.ruj.ru>. (Спілка журналістів РФ)
12. <http://post.semiotics.ru/> (Сайт семіотики).
13. <http://lamp.semiotics.ru/index.htm> (Семіотико-культурологічний журнал "Зелена лампа").
14. <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернетвидання "Телекритика").
15. <http://yanko.lib.ru/gum.html> (Бібліотека Слави Янко).